

Peterburi ajalehes Pealinna Teataja 1915 ilmunud ülevaade Simferopoli eesti kogukonnast. Krimm: Simferopol. Simferopoli eestlaste ja eesti peremeeste arv. Eesti tänav Simferopolis. Venestumine. Simferopoli eesti laulukoor; raamatukogu (asutatud 1900). Pinnapealne seltskonnaelu. Vaenulikkus seltside jm. mittekiriklike ühenduste suhtes. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Pealinna Teataja (nr. 162), 17. juuli 1915, lk. 2

Simferopoli eestlased.

Krimmi linnadest on Simferopol olnud Eesti asunikudele kõige külgetõmbavam. See ongi mõistetav. Simferopol on ju Tauria kubermangu linn ja seega walitsuse võimuda ning Krimmi kulturi elu südakoht. Asunik on siin weetanud oma esimesed kannatuse ja rõõmu päewad, siin maadles ta esimesel siserännaku aastal taudidega, kannatas puudust ja sai tööd; siin täitis ta kukrut iseäranis esimestel kasu aastatel, koolitas lapsi ja rawitses ennast. Oli maal elust himu otsas, koliti ikka Simferopoli, nii on siia tekkinud wanematest asunikudest arwukas pere. Ühes linna äärsete alewikudega arwatakse meil umbes 40 Eesti majaperemeest, eestlasi üleüldse — 400—500 hinge. Simferopolis on oma Eesti tänavgi (Эстонская улица), mis paraku meie rahwuslisele uhkusele küll ennem häbi teeb, kui au oma mustuse ja kõiksugu urgastega.

Simferopoli Eesti asunikude elu-olust olgu öeldud: siinne asunik on muutnud karwa, on enam kui kusagil mujal Krimmis hakkanud kaotama oma rahwuslist wärwi, omapärasust. Wenestumine on wõtnud täit hoogu ja näib nii, et oleme praegu pealt waatajateks, kuidas siin Eesti perekonnad häwiwad, kaowad.

Ei ole tahtmist rääkida siinsete asunikude kombe elust. Waatame parem missugused on olnud siinsed eestilised ettewõtted.

Paarkümmend aastat tagasi hakati koondama Eesti elu Ewang. Lutheri usu kiriku ümber, sedagi sakslaste eeskujul. Kutsuti elule koguduse laulukoor, asutati 1900. a. koguduse raamatukogu. Kooris lauljate arw ulatas üle 50. Raamatukogul oli lugejaid, olgugi, et kogule muretsetud kirjandus maitsetult oli walitud. 1907. a. telliti kogusse uusi raamatuid, ka need ei kuulunud Eesti parema kirjanduse hilka. Tõendatakse, et igasuguseid raamatuid oli lubatud tellida, koguduse ja kiriku edustajad ei teinud takistusi. Nagu kiriklaste soov tawalisti, on arusaadaw, warustati koguduse raamatukogu kõiksugu Palwekodade ja palwe tundidega, Äratamise- ja wiimse päewa pasunatega, Ristiinimese tee käskudega jne. Selles kogus on 301 raamatut 248 köites ning nende keskel leidub mõnigi lugemise wääriline raamat. Peab ütlema, raamatukogust on siin wähe hoolitud, ta heaks on wähe tehtud. Süüdi selles on asunikud ise. Aastate wiisi seisab raamatukogu kapis ja korjab tolmu — puuduwad kogu juhatajad ja lugejad. 1912. aastal hakati elustama raamatu kogu asja, see jäi wast „wagaks soowiks”.

Laulukoor läks koguduse koolimajast erakorterisse. Juhatus ja osawõtmine olid leiged. Koor wirises ja suikus lõpulikult 1911. a. esimesel poolel. 1913. a. asutati koor uuesti koguduse koolimajasse. Nüüd on ta jälle hingusel. Laulukoor ei ole oma tegewuse ajal mujal esinenud, kui koguduse koolimajas peetawa jõulupuu juures ja mõnel tähtsamal pühal kirikus. See ongi Simferopoli asunikkude seltskondline awaldus, ainuke omapärasus.

Pärast on Simferopoli tulnud juurde mitmeid Eesti ametmehi, haritlasi ja eriteadlasi, nad ei ole suutnud parandada seda olukorda, luua selles õhkkonnas midagi eestilist. Mainitud meeste hulgas on niisuguseid, kelle üheks elu juhtlõngaks on: „tahad ilmas elada, hoiä ennast Eesti welist”.

Päewpäewalt näib siinsete asunikkude asi minema täbaramaks, pinnapoolsemaks, nad näiwad olewat kadule määratud.

Siin esineb mõnelt poolt püüe, maksku mis maksab, kõik kirikust ja kogudusest, kiriku ja koguduse läbi; wihatakse kaugemal asundustes ärkanud seltskonna tegewust ja neatakse Eesti ajalehti. See waenulik olek seltside ja ajalehtede wastu mõjub halwalt kõige enne kiriku peale; ta wõõrutab nii mõnegi kirikust, muredam ollus loobub oma rahwusest, hakkab wenelaseks, liigub wenelaste keskel, nii tihti üleliigsena, asjatuna.

Peab ütlemä, et Ewangeliumi Lutheri kirik siin omal ajal palju teinud asunikkude edenemiseks ja eestilikkuse alalhoidmiseks. Eestlased on seni Krimmis ilma oma kogudusest; on ainult Saksa kogudus ja kirik, kus pärast saksakeelset jumala teenistust seda ka peetakse eestlastele, Eesti keeles, muidugi isäralise maksu eest. Nii pentsik kui see ka ei ole, aga eestlased ei saa teada oma sündinute ja surnute ja muid arwe, peale rahaliste maksude. Eesti elu tõstmiseks siin tuleks asutada oma kogudus. Kuidas ja kas seda teha, jäägu asunikkude eneste ja kirikumeeste kaaluda.

Siinsed Eesti perekonnad ja üksikud inimesed, kui nad ei taha wõõrsil kaduda, peawad asutama oma seltsi, üks teisega enam läbi käima ja peaasi, huwitama ennast Eesti kirjandusest. Ei suudeta seda, on kindel, kaowad siinsed asunikud warsti.

—ms—